

Uteliaisuus ei oikeuta urkkimaan

25.2.2008 16:30 — Jukka Lehtinen

Yksityisten tietojen urkkiminen silkasta uteliaisuudesta onnistuu lukuisilta henkilöiltä. Naapurin tietojen urkkiminen on helposti rikos.

Pankkivirkailija pääsee käsiksi pankkitietoihin ja sähköyhtiössä työskentelevä pääsee selvittämään sähkölaskutuksen tietoja. Kaupat, puhelinyhtiöt ynnä muut yhtiöt keräävät tietoa, jonka kurkkiminen saattaa kiinnostaa sellaisiakin, joille asiat eivät laisinkaan kuulu.

- Uteliaisuus ei ole asiallinen peruste tietoihin tutustumiseen, tietosuojavaltuutettu **Reijo Aarnio** sanoo.

Yksityisten tietojen urkkimista on tapahtunut. Törkein lienee Soneran teleurkinta, jossa Sonera työntekijöiden ja Helsingin Sanomien toimittajien puhelintietoja selvitettiin laittomasti.

Toisessa tapauksessa poliisi kurkki rikosilmoituksia ja väestörekisteritietoja kun oma äiti oli yksi epäilyistä. Poliisi selvisi tapauksesta nuhteilla. Teon vähäisyyden vuoksi rikoksesta ei syytetty.

Aarnion mukaan valituksia asiattomista henkilötietojen urkkimisista tulee vähän väliä muun muassa terveydenhoitoalalla. Esimerkkinä hän mainitsee tapauksen jossa virkamies oli käynyt luvatta katsomassa ulosottotietoja.

Kaikki tiedot eivät ole salaisia vaikka niistä monet tuntuvat kovin yksityisiltä. Esimerkiksi verottajan keräämät tulotiedot ovat julkisia, samoin osakeomistukset.

Lakiin perustuva pankkisalaisuus edellyttää, että tilitiedot pysyvät salassa.

Nordean turvallisuudesta vastaava johtaja **Tiina Vuolle** sanoo, että pankissa noudatetaan periaatetta jonka mukaan oikeudet tietoihin on jaettu sen mukaan mikä on työn kannalta tarpeellista. Tiedoista pidetään lokia, jolloin tarvittaessa voidaan selvittää kuka pankkitietoihin on käynyt tutustumassa.

- Periaate on, että pääsy on vain sellaiseen tietoon johon on työn puolesta tarve. Tietoihin mennään vain kun pankkitoimenpide sitä vaatii.

Vuolteen mukaan Nordealla ei vuosien aikana ole ollut kuin muutaman kerran yksittäisiä epäilyjä väärinkäytöstä. Tarkemmin Vuolle ei tapauksista suostu kertomaan.

Helsingin Energialla periaate on sama kuin pankissa. Tietoihin pääsee vain ne joilla on siihen työn puolesta tarvetta. Tietojen käsittelystä pidetään lokia.

Tietojen suojaaminen ja lokitietojen pitäminen tietojen käyttäjistä perustuu henkilötietolakiin. Sen mukaan yritys voi kerätä asiakkaistaan liiketoiminnan kannalta tarpeellista tietoa. Tietoja saa myös käyttää vain liiketoiminnan tarpeisiin.

Yhdysvalloissa yksityisten tietojen salassa pysyminen on noussut pinnalle Wisconsin Madisonissa. Siellä uutistoimisto AP kertoo saaneensa dokumentteja, joista selviää, että energiayhtiön työntekijät käyvät rutiininomaisesti katsomassa tuttaviansa ja julkimoiden luottamuksellisia tietoja.

Sähkölaitoksen tiedoissa on mukana muun muassa maksuhistoria, tietoja sähkönkulutuksesta, sosiaaliturvatunnus, pankkitietoja ja osoitetietoja. Joskus tiedoissa on jopa tulo- ja terveystietoja.

AP:n haastattelemien asiantuntijoiden mukaan monet yritykset suhtautuvat urkkimiseen välinpitämättömästi vaikka niistä saattaisi seurata vakavampia seurauksia kuten henkilöllisyyden varastamista. Usein urkkiminen ei ole laitonta, ainoastaan urkkimalla hankitun tiedon käyttäminen rikokseen on laitonta.

Milwaukeeelainen WE Energiesin asiakaspalvelun johtaja **Joan Shafer** kertoi oikeudessa, että ihmiset käyvät katsomassa useiden asiakkaiden tietoja. Hän kertoi asiasta oikeudessa, jossa käsiteltiin yhtiön työntekijän urkinnasta vuonna 2006 saamia potkuja.

Toisessa tapauksessa vuonna 2004 pidetyissä pormestarin vaaleissa yhden ehdokkaan tietoja vuodettiin lehdistölle. Tiedoista selvisi, että pormestariehdokas maksoi säännöllisesti laskujaan myöhässä. Ehdokas oli sitä mieltä, että tietojen julkistaminen maksoi hänelle ääniä.

<http://www.digitoday.fi/tietoturva/2008/02/25/uteliaisuus-ei-oikeuta-urkkimaan/20085732/66>

